

Дирекция „Чуждестранни пенсии“

Варшава, 9 Март 2020

990600/502/63/2020 – SRP

**Национален осигурителен институт
бул. Александър Стамболийски № 62-64
гр. София, 1303
България**

Относно: изменения в полското законодателство

По отношение на измененията в полското пенсионно законодателство, свързани с обществената социалноосигурителна система за работниците и самоосигуряващите се лица, неселскостопански работници, бих искал да Ви предоставя следната информация:

1. Допълнително родителско обезщетение

Считано от 01.03.2019 г. са в сила разпоредбите на Закона от 31.01.2019 г. за допълнително родителско обезщетение, които определят процедурата и условията за отпускане, изплащане и финансиране на допълнителното родителско обезщетение.

Целта на допълнителното родителско обезщетение е да осигури необходимите средства за препитание за лица, които са напуснали работа или не работят поради отглеждането на дете.

Допълнителното родителско обезщетение може да бъде отпуснато:

- На майка, която има родени и отгледани поне 4 деца и е навършила 60-годишна възраст
- На баща, който има отгледани поне 4 деца и е навършил 65-годишна възраст – в случай на смърт на майката на децата, или на напускане на децата от майката, или в случай, че майката е спряла да отглежда децата за дълго време

Право на допълнително родителско обезщетение придобиват лицата, които живеят в Полша и които са имали център на жизнени интереси в Полша най-малко 10 години (след навършване на 16-годишна възраст) и които имат:

- полско гражданство, или
- гражданство на държава-членка на ЕС или на държава-членка на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) и имат право на пребиваване или постоянно пребиваване в Полша, или
- имат узаконен престой в Полша

Допълнителното родителско обезщетение се отпуска от председателя на ZUS по заявление на правоимащото лице. Тези обезщетения се финансират от държавния бюджет и се изплащат от ZUS.

Обезщетението може да бъде отпуснато на майка или на баща на деца, която/който няма доход, който осигурява необходимите средства за препитание. Като необходими средства за препитание, Законът предвижда, например доход от работа, от земеделска кооперация, от наем, пенсия за инвалидност/пенсия за старост, чужда пенсия за старост/инвалидност, доход, получен в чужбина.

Ако лицето не получава пенсия за старост или пенсия за инвалидност по полското законодателство, родителското обезщетение се изплаща в размер на най-ниската пенсия за старост.

Ако лицето получава пенсия за старост или пенсия за инвалидност, която е в по-нисък размер от най-ниската пенсия, допълнителното родителско обезщетение е допълнение до най-ниската пенсия. Това означава, че размерът на допълнителното родителско обезщетение ще е равен на разликата между най-ниската пенсия и размера на пенсията за старост или пенсията за инвалидност, получавана от правоимащото лице.

Допълнителното родителско обезщетение е предмет на годишно регулиране.

Допълнителното родителско обезщетение е специален вид обезщетение, което не зависи от осигурителните вноски, по смисъла на чл. 70, § 2, б. „а“, т. „i“ от Регламент № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета за координация на системите за социална сигурност (наричан по-долу Регламент № 883/2004) и следва да бъде включен в Анекс X от Регламента.

2. Индексация на обезщетенията и промяна на ръста на най-ниските обезщетения

На 01.03.2020 г. SUZ извърши актуализация на пенсиите. Обезщетенията, отпуснати преди 01.03.2020 г., по които правото е възникнало до 29.02.2020 г., бяха предмет на актуализиране. Регулираният ръст е 103,56 %, но увеличението не може да бъде по-ниско от:

- PLN 70 – в случай на пенсии, пенсии по специална схема, учителски компенсационни обезщетения, пенсии за пълна неработоспособност и наследствени пенсии
- PLN 52,50 – за пенсии за частична неработоспособност
- PLN 35 – в случай на частична пенсия

Гарантираното нарастване от PLN 70 не се отнася за пенсиите, които на 29.02.2020 г. са били в размер, по-нисък от PLN 1100, към които гарантираното нарастване до най-ниското обезщетение не се отнася.

От 01.03.2020 г. са в сила новите размери на най-ниските пенсии за старост и пенсии за инвалидност и размерите на надбавките и паричните обезщетения, плащани с или без пенсия.

Размерите на най-ниските обезщетения, считано от 01.03.2020 г. са следните:

- Пенсия за старост, пенсия за пълна неработоспособност и наследствена пенсия – 1200 PLN

- Пенсия за частична неработоспособност – 900 PLN
- Пенсия за пълна неработоспособност поради трудова злополука или професионална болест и наследствена пенсия за трудова злополука – PLN 1440
- Пенсия за частична неработоспособност поради трудова злополука или професионална болест – PLN 1080

3. Еднократно парично обезщетение за пенсионери през 2019

Според закона от 04.04.2019 г. за еднократното парично обезщетение за пенсионери през 2019 г., ZUS отпускаше и изплащаше еднократните парични обезщетения.

Лицата, имащи право на еднократно обезщетение са такива, които получават:

- пенсии, включително пенсии за ранно пенсиониране и пенсии по специална схема
- пенсии за нетрудоспособност поради общо заболяване, пенсии за трудова злополука на работното място, на път за работа или от работа, или вследствие на професионална болест
- наследствени и социални пенсии
- предпенсионни обезщетения
- допълнително родителско обезщетение

Еднократното парично обезщетение беше в размер на PLN 1100 (в размер на най-ниската пенсия), независимо от размера, в който горепосочените обезщетения са плащани.

По смисъла на Регламент № 883/2004, еднократното парично обезщетение е добавка към обезщетението, защото то не е присъщо и не е директно свързано със социалноосигурителен риск като старост, неработоспособност или смърт на глава на семейството.

За целите на отпускане на еднократно обезщетение, държавата на пребиваване на получаващия е ирелевантна. Това означава, че еднократното парично обезщетение беше изплатено на лица, пребиваващи в Полша или в чужбина, в други държави-членки или трети страни.

Нормотворческата работа по закона понастоящем се финализира, което гарантира, че от 2020 г. пенсионерите ще получават допълнително обезщетение в размер на най-ниската пенсия всяка година. Според този закон, процедурата и условията за отпускане на допълнително обезщетение ще бъдат същите като тези през 2019 г. ZUS ще изплати еднократните обезщетения през Април 2020 г., с изключение на лицата, получаващи предпенсионни обезщетения, на които ZUS ще изплати обезщетения през Май 2020 г.

Важно е да се отбележи, че решението за новия размер на пенсията след актуализирането и решението за отпускане на допълнително обезщетение ще бъдат предоставени на пенсионерите тази година в едно писмо. Изпращането на писма ще започне през Април.

През 2020 г. пенсионерите ще намерят информация в своите пощенски кутии относно размера, с който е увеличена тяхната пенсия от Март и ще открият, че им е

отпуснато и платено допълнително годишно парично обезщетение през Април, наричано още „тринадесето“.

4. Допълнително обезщетение за лицата, неспособни да живеят самостоятелно

От 01.10.2019 г. са в сила разпоредбите на Закона от 31.07.2019 г. за допълнителното обезщетение за лица, неспособни да живеят самостоятелно, който определя процедурата и условията за отпускане и изплащане на допълнителното обезщетение за лица, неспособни да живеят самостоятелно, наричано по-долу „допълнително обезщетение“.

Допълнителното обезщетение се отпуска на лица, които изпълняват всички от посочените по-долу условия:

1. граждани са на Полша или имат право на пребиваване или право на дългосрочно пребиваване на територията на Полша, или са гражданите на държава-членка на ЕС, държави-членки на Европейската асоциация за свободна търговия – страни по Споразумението за Европейско икономическо пространство или на Конфедерация Швейцария, или са чужденци, законно пребиваващи на територията на Полша
2. живеят на територията на Полша
3. навършили са 18 години
4. неспособни са да съществуват самостоятелно и тази неспособност е потвърдена с удостоверение за пълна неработоспособност, за неспособност за самостоятелно съществуване, или с удостоверение за пълна неработоспособност за работа в селското стопанство и неспособност за самостоятелно съществуване, или с удостоверение за пълна неработоспособност за служене и за самостоятелно съществуване
5. нямат право на парични обезщетения, финансирани от публичните фондове или сумата на тези обезщетения, различни от еднократно обезщетение, заедно с размера, изплащан от чужда институция, компетентна за пенсия или други плащания, преди извършването на удържки и намаления, не надвишава PLN 1600 на месец.

Допълнителното обезщетение е в размер на PLN 500, ако:

- заявителят няма право на пенсия за старост/пенсия за инвалидност и няма установено право на друго парично обезщетение, финансирано от публични фондове, или
- заявителят има право на такива обезщетения, но техният брутен размер не надвишава PLN 1100

Ако лицето получава пенсия, инвалидна пенсия, или друго обезщетение, финансирано от публични фондове и брутният размер на тези обезщетения е повече от PLN 1100 и не надвишава PLN 1600, размерът на допълнителното обезщетение ще бъде по-малък от PLN 500.

Това ще бъде разликата между сумата от PLN 1600 и общия размер на обезщетенията, на които заявителят има право.

Във връзка с актуализирането на обезщетенията, от 01.03.2020 г. размерът от PLN 1600 нарасна на PLN 1700.

Допълнителното обезщетение не са облага с данък върху доходите на физическите лица и върху него не се внасят здравни осигуровки, от допълнителното обезщетение не могат да се правят никакви удръжки и върху него не може да бъде насочено принудително изпълнение.

По смисъла на Регламент № 883/2004 допълнителното обезщетение е парично обезщетение, независимо от вноски и като такова ще бъде включено в Анекс X от Регламента.

5. Влизане в сила на Споразумението между правителствата на Република Полша и провинция Квебек

Споразумението за социална сигурност между правителствата на Република Полша и провинция Квебек, подписано от 03.06.2015 г. в Квебек, влезе в сила на 01.09.2018 г.

От страна на Полша, Споразумението се отнася за следните обезщетения от социалното осигуряване или социалното осигуряване за селскостопански работници: пенсии за старост, пенсии за нетрудоспособност и наследствени пенсии, еднократни обезщетения и пенсии за трудова злополука или професионална болест, и помощ при смърт.

От страна на Квебек, Споразумението се отнася за обезщетения, осигурявани по законодателството на Пенсионния план на Квебек и схемата за обезщетения за трудова злополука и професионална болест.

Според принципа на сумиране на осигурителни периоди, предвиден в Споразумението, ако законодателството на едната страна по споразумението прави придобиването на право на пенсия за старост или пенсия за инвалидност зависимо от наличието на специфични периоди на осигуряване на лицето, компетентната институция на тази страна, взема предвид, ако е необходимо, периодите на осигуряване, завършени по законодателството на другата страна, както ако те бяха завършени по прилаганото от нея законодателство, ако тези периоди на съвпадат.

Съгласно Споразумението, ако, в случай на сумиране на осигурителни периоди, завършени по законодателството на другата страна, лицето не придобива право на обезщетение, се сумират осигурителните периоди, завършени в трета страна, ако двете страни по споразумението имат с тази страна международен договор, предвиждащ сумиране на осигурителни периоди.

В Полша компетентно да прилага Споразумението е 1-во поделение на ZUS на адрес: Zamenhofa 2, 90-431 Łódź.

6. Влизане в сила на Споразумението между Полша и Монголия

На 01.07.2019 г. влезе в сила Споразумението за социална сигурност между Република Полша и Монголия, подписано във Варшава на 24.01.2018 г.

От страна на Полша, Споразумението обхваща следните обезщетения от социалното осигуряване или социалното осигуряване за селскостопански работници: обезщетения за болест и майчинство, пенсии за старост, пенсии за нетрудоспособност, наследствени пенсии, еднократни обезщетения, пенсии за трудова злополука или професионална болест и помощи при смърт.

От страна на Монголия, Споразумението обхваща следните обезщетения, плащани по монголския закон за социална сигурност: пенсии за старост, инвалидни пенсии и пенсии за загуба на глава на семейството, плащани от Пенсионния фонд, обезщетения за временна нетрудоспособност, обезщетения за бременност и раждане и плащания на разходи за погребение, плащани от фонд „Неработоспособност“, и обезщетения за безработица, плащани от фонд „Безработица“, пенсии и обезщетения, плащани от фонд „Трудова злополука и професионална болест“.

Съгласно принципа на сумиране на осигурителни периоди, предвиден в Споразумението, ако законодателството на една от страните по Споразумението, прави придобиването на право на пенсия за старост или пенсия за инвалидност зависимо от завършването от лицето на специфични периоди на осигуряване, компетентната институция на тази страна, взема предвид, ако е необходимо, периодите на осигуряване, завършени по законодателството на другата страна, както ако те бяха периоди, завършени по прилаганото от нея законодателство, ако тези периоди не съвпадат.

По Споразумението, ако, в случай на сумиране на осигурителни периоди, завършени по законодателството на другата страна на споразумението, лицето не придобива право на обезщетение, се вземат предвид осигурителни периоди, завършени в трета страна, ако и двете страни по споразумението имат с тази страна международен договор, предвиждащ сумиране на осигурителни периоди.

В Полша, Споразумението се прилага от 1-во поделение на SUZ на адрес: Piłsudskiego 69, 35-075 Rzeszów.

7. Поделения на ZUS, компетентни да обработват международни случаи

Приложен е актуален списък на поделенията на ZUS, компетентни да прилагат международните споразумения и техните адреси. Тези поделения са компетентни да обработват пенсионни случаи както на лица, живеещи в чужбина, така и на лица, пребиваващи в Полша и имащи осигурителни периоди по полското законодателство и осигурителни периоди в държава-членка на ЕС или в държава-членка на Европейската асоциация за свободна търговия.

Ще бъдем благодарни за изпращането на заявления за пенсии в Е-форми (Е 202, Е 203, Е 204), Р-форми (Р 2000/Р 8000) и запитвания по пенсионни въпроси на поделенията, компетентни да прилагат международните споразумения съгласно приложения списък.

Искрено Ваш
ДИРЕКТОР

на департамента за чуждестранни пенсии
Andrzej Szybkie